

## Voorwoord

Het vervolg...korte verhalen.

De avonturen van Rafael en Ilonka in Afrika.

We wonen in het zuiden van Senegal, in de Casamance. Voor ons voelt het vaak als leven in de Middeleeuwen.

Nu hoor ik je denken: 'Hoe kan jij weten hoe het leven in de Middeleeuwen was? Je leeft anno 2016 en je bent nog geen 50 jaar!'

Daarin heb je gelijk, maar als je het hele boek gelezen hebt en ook het vorige boek, begrijp je wel waarom ik denk dat het zó voelt. Als ik het goed omschreven heb, voel jij je ook even in de Middeleeuwen.

Afrika is een continent apart, speciaal. En het zal hier nooit vooruit gaan. Wij vragen ons dikwijls af: Hoe zit het hier? Hoe werkt het hier? Wat willen de mensen hier eigenlijk wel en/of niet? Ik kan niet omschrijven wat er loos is. Ik kan niet beschrijven wat er mankeert. Ik kan alleen opschrijven wat hier dagelijks ons pad kruist en hoe daarna de mensen gewoon weer verder gaan, alsof er niets gebeurd is.

Het is voor ons onbegrijpelijk waarom de mensen het project nog steeds niet met beide handen aannemen. Ze hebben het hier zo hard nodig, dat zeggen ze zelf ook. Het levert hen geld op, eten op, een beter leven op.

Velen van hen denken echter: *Ik werk vandaag en verdien geld, zodat ik vandaag eten kan kopen. Wat morgen gebeurt, daar maak ik me vandaag niet druk over. Wat volgende week gebeurt, daar maak ik me nog minder druk over. En over een toekomst voor mijn kinderen hoef je al helemaal niet te beginnen praten.*

Hoe vergaat het ons tegenwoordig? Na alle beslommeringen die te lezen zijn in het boek: Twee stappen voorwaarts, drie stappen terug. Deel 1 van Project Casamance.

Wat hebben we weer meegemaakt? Hoe is het nu na, het komt...het komt? Is het al gekomen? Komen de mensen hier gratis water halen, gratis zaad halen, gratis alles halen? En krijgt toubab eindelijk korting bij de negers? Hoe zit het met de gewenste, juiste papieren voor het project? Hoe vergaat het de buurvrouw en de buurman? Zijn we voor niets 6000 kilometer verhuisd of willen ze toch onze hulp?

Heb je al zin om eens te komen kijken of het leven hier daadwerkelijk zo is? Stuur dan maar een mailtje. Het is niet zeker of dat hier aankomt. Ze sluiten met regelmaat de elektriciteit af en het internet is daar dan ook mee afgesloten. Je kunt een sms sturen, maar lees dan eerst het hoofdstuk: De gsm. Misschien weet je aan het eind van dit boek naar welk nummer je een sms kunt sturen. Ik daag jullie uit eens langs te komen.

### **Proef puur Afrika! Het smaakt anders dan verwacht.**

De titel van het boek is net als de vorige keer, de bizarre realiteit van het land hier. Het draait hier vierkant.

Ter verduidelijking: in het zuiden van Senegal. Want we horen dat alles in het noorden anders werkt. Het draait daar blijkbaar wel. En ze snappen daar ook niet wat de mensen in het zuiden de hele dag doen. Alles wat wij hier meemaken is absurd en als we denken dat we het ergste gehad hebben, blijkt het toch nog absurder te kunnen.

Het zijn waargebeurde verhalen. Natuurlijk met de nodige humor, want als je lacht leef je langer. En er staan verhalen tussen die met een korreltje zout genomen mogen worden. Maar niets is overdreven, onthoud dat goed.

Niet alles is over een kam te scheren. Er zijn veel mensen die wel vooruit willen. Die graag willen werken om in hun levensvoorziening te voldoen. Die willen zorgen voor hun gezin, familie en vrienden. Maar er zijn er meer, die gewoon om een cadeau of geld vragen. Die vinden dat de Europeanen het sowieso beter hebben. Die vinden dat de Europeanen met alles over de brug mogen komen. Lees wat dit betreft ook het verhaal: Te Europees. Ze verwachten zelfs dat Europa mét een brug komt.

Ik wens iedereen veel leesgenot.

## Allerlei woorden

### Allerlei betekenissen

Je zou het bijna een verklarende woordenlijst kunnen noemen.

De woorden staan niet alfabetisch gerangschikt, mocht je daar wel behoefte aan hebben, dan kun je dit zelf op een lege pagina doen. (dit is voor de Europeanen onder ons, die graag perfecte lijstjes hebben, maken, lezen, willen)

Spellingcontrole kun je ook al vergeten, want bijna niemand weet hoe je de woorden moet schrijven.

Verschillende mensen hebben een lijstje en ze schrijven het allemaal zoals ze het uitspreken. Dat wil dus zeggen variatie alom. Verwacht geen grote lijst, want ik ken nog niet zoveel woorden. Natuurlijk ken ik er wel enorm veel en jullie ook, maar die zijn hier niet van toepassing.

We (proberen te) spreken, Nederlands, Frans, Engels, Vlaams, Wolof, Karone, Diola 1 t/m 6 en de rest met handen en voeten.

- Toubab: Witte mens
- Blanke: Ook witte mens
- Neger: Zwarte mens
- Noir: Ook zwarte mens
- Donne moi: Geef mij
- Mon cadeau: Mijn cadeau
- Toubab mon cadeau!: Witte mijn cadeau! (zonder komma, wel met uitroepteken)

- Kasumai: Goedendag, hoe gaat het?
- Kasumai Lama: Goedendag, het gaat goed
- Fo ka tsjom: Tot morgen
- Fo pi kée: Tot later
- Ai hitia: Gaat het goed?
- Eeeeh: Ja
- A baraka: Dank je wel
- Haha (en eventueel nog een ha): Jaja (of jajaja)
- Wauw: Akkoord
- Coupcoup: Hakmes van plusminus 40 cm of langer waar iedereen mee rond loopt, verboden om iemand mee aan te vallen, maar je mag je er wel mee verdedigen
- Pint: Bier
- Pintje: Biertje (ook onze tuinman Emanuel kan zeggen: “Ilonka gif me ne pintj”)
- Pardon: Pardon of sorry (Ik wist niet dat dit van jou was. Als ze betrapt zijn tijdens het pikken.)
- Voleur: Dief
- Chief: Hoofdman, chef, baas van het dorp
- Adjunct-chief: Man die chief mag spelen als de chief er niet is
- Bon homme: Goede man
- Danken danken: Langzaam, op het gemakje
- Taftaf: Snel, vlug een beetje! (dit wordt enkel gebruikt als ze iets nodig hebben, niet als ze moeten werken) (of, zoals ze hier zeggen: het wipje gaat taftaf)
- Alonkow: Goedendag, alles goed? (gericht tot een persoon, die antwoord dan met Eeeeh)

- Alonké: Goedendag, alles goed? (gericht tot een groter gezelschap, die antwoorden dan tesamen met Eeeeh)
- Handgebaar, je drie middelste vingers krom, je pink en duim recht. Duim bijna tegen je mond en je hand omhoog draaien: Geef me wat water te drinken
- Handgebaar, je doet alsof je een glas vasthoudt en maakt een draaibeweging richting je mond: Geef me een pintje (deze kennen wij het best)

De meest gehoorde zinnen, in ons geval, zijn:

- Toubab, donne moi un cadeau.
- Toubab mon cadeau! Dit al roepend.

Afrikaanse tijden:

- Demain: Morgen. Het betekent vooral niet vandaag!
- Tout de suite: Direct, onmiddellijk. Kan een tijdsbestek zijn van vijf minuten tot en met drie dagen. (Dat is omdat ze twijfelen of onmiddellijk met een, twee dees of ellen moet.)
- Plus tard: Later, ook wel ooit. Het uitspreken van deze woorden geeft geen garantie dat het dit leven nog gaat gebeuren.
- J'arrive: Ik kom eraan. Wanneer... is daarmee niet gezegd.
- De combinatie: J'arrive tout de suite. Dit kan betekenen dat iemand wél meteen komt, maar over het algemeen ...even wachten...nog even wachten... ze komen niet. Toch niet vandaag

zeker! Misschien betekent het dat ze morgen wel komen, maar dat is ook niet vandaag.

Wees gewaarschuwd over de tijden. Heb vooral niet te veel verwachtingen. Hoe verder je in het zuiden van Europa komt, hoe trager de bediening. Op een terrasje zit je soms langer dan een kwartier te wachten op de bediening. Hier gaat de bediening op de terrasjes veel sneller (anders smelt het ijs), maar tijden bij afspraken...dat is een hoofdstuk apart.

Nog een verklaring:

In dit boek worden de woorden neger, zwarte, toubab en witte vaker gebruikt dan in het eerste boek. Mocht je er aanstoot aan nemen, dan moet je nu het boek maar weggleggen en je tijd anders spenderen. De woorden zijn absoluut niet negatief bedoeld.

Wij zijn het niet anders gewend, dat ze ons allemaal naroeppen: "Hé, toubab".

Bovendien vinden onze zwarte vrienden, het ook gewoon en normaal, dat je een kat een kat noemt. Ze vragen zich af waarom sommige witte en zwarte mensen er zo moeilijk over kunnen doen?

Zij zeggen heel simpel: "Wij zijn nu eenmaal zwart en jullie zijn wit."

Emanuel, onze tuinman, bewaker en beste vriend!, is heel trots dat ik al verkleurd ben. Ik verbrand meestal als we samen met hem gaan vissen op de rivier.

"Ilonka, je wordt een van ons, een echte zwarte," zegt hij dan.

Maar het zal lang duren voor ik een echte zwarte ben,  
mijn zwarte (rode) velletje gaat er telkens terug af. Daar  
moet hij ook wel mee lachen.